

Asia: VN/26038/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi takautuvasti maksettavasta sähköhyvityksestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuluttajaliitto ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää kohteliaimmin mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitysluonnoksesta. Esitetyillä muutoksilla takautuvasti maksettavasta sähköhyvityksestä annettuun lakiin muutettaisiin laissa olevia määräaikoja niin, että Energiavirastolla olisi riittävästi aikaa käsitellä sille kuluttajilta tulleet hakemukset, ja vastaavasti sähköyhtiöiden olisi edelleen mahdollista hakea Valtiokonttorilta korvausta Energiaviraston päätösten perusteella maksetuista sähköhyvityksistä. Etenkin y-tunnuksella sähkönmyyntisopimuksensa yksilöineet, mutta kuitenkin kuluttajan asemassa olevat tahot ovat tehneet runsaasti hakemuksia Energiavirastolle. Hakemusten käsittelylle ja asioiden perusteelliselle selvittämiselle on syytä varata riittävästi aikaa, jotta kaikki hyvitykseen oikeutetut kuluttajat saavat oikeutensa toteutetuksi ja tästä syystä Kuluttajaliitto kannattaa hallituksen esitysluonnoksessa esitettyjä muutoksia. Määräaikojen pidentäminen ei saisi kuitenkaan johtaa siihen, että käsittelyajat venyvät kohtuuttoman pitkiksi kenenkään kohdalla.

Talvi 2022-2023 oli kotitalouksille hyvin hankala korkeiden sähkölaskujen johdosta. Takautuvasti maksettavan väliaikaisen sähköhyvityksen tavoitteena oli kertaluonteisesti tukea kuluttajia korkeiden sähkölaskujen maksamisessa. Hyvitys oli tarkoitettu täydentämään jo aiemmin säädettyjä väliaikaisia tukimuotoja, kuten maksettujen sähkölaskujen perusteella haettavaa väliaikaista sähkötukea ja sähköenergialaskujen perusteella myönnettävää kotitalousvähennystä. Tukimekansimien moninaisuus vaikeutti merkittävästi kuluttajien kykyä arvioida, mihin kaikkiin tukiin heillä olisi oikeus, mitkä tulivat automaattisesti ja mitkä taas edellyttivät erillistä hakemista. Kuluttajaliiton toukokuussa 2023 teettämän kyselyn mukaan sähköhyvitystä oli hakenut vain 9 % vastaajista (Aula Research, N=1040) ja jopa 80 % vastaajista sanoi, ettei ole hakenut tai saanut mitään käytettävissä olevista tukimuodoista. Tukea saaneista vain 36 % piti sitä vähintään jokseenkin riittävänä korvaamaan suuremmista sähkölaskuista aiheutunutta menojen nousua.

Tämän vuoksi Kuluttajaliitto peräänkuuluttaa ministeriötä ja hallitusta kiinnittämään huomiota toimiin, joilla puututtaisiin sähkömarkkinoiden markkinamalliin ja varmistettaisiin, ettei

vastaavanlaisia tilanteita pääsisi syntymään ja että yllättävien hinnannousujen varalle olisi olemassa jo valmiina mekanismit, joilla kaikkein heikoimmassa asemassa olevia kuluttajia voitaisiin tarvittaessa oikein kohdennetusti tukea.

Kuluttajaliitto ry

Tiina Vyyryläinen

vaikuttamistyön päällikkö

Vyyryläinen Tiina
Kuluttajaliitto ry, Konsumentförbundet rf